

Özelge: Mavi kart uygulamasına tabi Türk vatandaşının işyeri açması halinde tam mükellef olarak mı yoksa dar mükellef olarak mı vergilendirileceği hk.

Sayı:

B.07.1.GİB.4.07.16.01-GVK.2010.140-220

Tarih:

15/07/2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANTALYA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.07.16.01-GVK.2010.140-220

15/07/2011

Konu : Mavi kart uygulamasına tabi Türk vatandaşının işyeri açması halinde tam mükellef olarak mı yoksa dar mükellef olarak mı vergilendirileceği

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; 5203 sayılı Kanun (mavi kart uygulaması) ile Türk vatandaşlığından çıkan kişilerin Türkiye'de bir işyeri açması durumunda mükellefiyetinin tam mükellef ya da dar mükellef olmak üzere hangi kapsamda değerlendirileceği konusunda Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

5203 sayılı Kanun ile 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 29 uncu maddesinde yapılan değişiklikle; doğumla Türk vatandaşı olup da, İçişleri Bakanlığından vatandaşlıktan çıkma izni alanlar ve bunların vatandaşlıktan çıkma belgesinde kayıtlı reşit olmayan çocuklarının; Türkiye Cumhuriyetinin millî güvenliğine ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü ve seçme-seçilme, kamu görevlerine girme ve muafin araç veya ev eşyası ithal etme hakları dışında, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tâbi olmak şartıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam edecekleri hüküm altına alınmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Mükellefler" başlıklı 3 üncü maddesinde ise; "Aşağıda yazılı gerçek kişiler Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilirler:

1. Türkiye'de yerleşmiş olanlar;

2. Resmi daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısıyla yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşları (Bu gibilerden, buldukları memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratları dolayısıyla Gelir Vergisi'ne veya benzeri bir vergiye tabi tutulmuş bulunanlar, mezkur kazanç ve iratları üzerinden ayrıca vergilendirilmezler.)" hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 4 ncü maddesine göre; aşağıda yazılı kimseler Türkiye'de yerleşmiş sayılır:

1. İkametgahı Türkiye'de bulunanlar (İkametgah, Kanunu Medeninin 19'uncu ve müteakip maddelerinde yazılı olan yerlerdir);

2. Bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar (Geçici ayrılmalar Türkiye'de oturma süresini kesmez.)

Aynı Kanunun "Mükellefler ve Mevzuu" başlıklı 6 ncı maddesinde; "Türkiye'de yerleşmiş olmayan

gerçek kişiler sadece Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilirler. " hükmü ile , "Kazanç ve İradın Türkiye'de Elde Edilmesi" başlıklı 7 nci maddesinde; "Dar mükellefiyete tabi kimseler bakımından kazanç ve iradın Türkiye'de elde edildiği aşağıdaki şartlara göre tayin olunur:

1. Ticari kazançlarda; kazanç sahibinin Türkiye'de işyerinin olması veya daimi temsilci bulundurması ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla sağlanması (Bu şartları haiz olsalar dahi iş merkezi Türkiye'de bulunmayanlardan, ihraç edilmek üzere Türkiye'de satın aldıkları veya imal ettikleri malları Türkiye'de satmaksızın yabancı memleketlere gönderenlerin bu işlerden doğan kazançları Türkiye'de elde edilmiş sayılmaz.)" hükmüne yer verilmiştir.

Konu ile ilgili olarak yayımlanan 210 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde; "Yurt dışında oturma veya çalışma izni bulunan vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu ailelerini de yanlarına alarak, uzun bir süreden beri buldukları yabancı ülkelerde yaşamaktadırlar. Dolayısıyla bu vatandaşlarımızın kişisel ve ekonomik ilişkileri Türkiye'den ziyade buldukları ülkelerde yoğunlaşmıştır. Öyle ki bunların önemli bir kısmı buldukları ülkenin vatandaşlığına geçmiştir. Bu durumda, gelir vergisi uygulaması açısından, yurt dışında oturma veya çalışma izni bulunan vatandaşlarımızın ikametgâhlarının buldukları ülkede olduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Öte yandan, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın buldukları ülkelerin çok büyük bir kısmıyla yapılan çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları yürürlükte. Yabancı ülkelerde yaşayan Türk vatandaşları bu anlaşmalar uyarınca, daimi meskene sahip bulunduğu ülkenin, gerek Türkiye'de gerekse yabancı ülkede daimi meskenin bulunması halinde ise kişisel ve ekonomik ilişkilerinin bağlı bulunduğu ülkenin mukimi sayılmaktadırlar. Yabancı ülkelere yaşayan Türk vatandaşlarının kişisel ve ekonomik ilişkilerinin yoğunlaştığı yer, buldukları yabancı ülkeler olduğundan, bu ülkeler anlaşmaların uygulanması bakımından mukim ülke olarak vergileme hakkına sahip olmakla, Türkiye ise ancak kaynak ülke olarak vergileme hakkını sürdürebilmektedir.

Buna göre; Gelir Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinin (2) numaralı bendinde belirtilenler hariç olmak üzere, çalışma veya oturma izni alarak altı aydan daha fazla bir süredir yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratları bakımından dar mükellefiyet esasında vergilendirilmeleri gerekmektedir. Bu vatandaşlarımızdan kesin dönüş yaparak Türkiye'ye yerleşenler ile bir takvim yılı içinde altı aydan daha fazla süreyle Türkiye'de oturanlar ise tam mükellefiyet esasında vergilendirileceklerdir." açıklamasına yer verilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde; mavi kart uygulamasına tabi vatandaşlarımızın bir takvim yılı içinde altı aydan fazla süreyle Türkiye'de oturmamaları şartıyla, Türkiye'de işyerlerinin olması veya daimi temsilci bulundurmaları ve kazancını bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla sağlamaları halinde dar mükellef olarak vergilendirilmeleri gerekmektedir. Ancak, Türkiye'de bir işyeri açmak suretiyle veya daimi temsilci bulundurarak kazanç elde eden mavi kart uygulamasına tabi vatandaşlarımızın bir takvim yılı içinde altı aydan fazla süreyle Türkiye'de oturmaları halinde ise tam mükellef olarak vergilendirilecekleri tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özolgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.